

Maria Tholin, Utredare
Tfn: E-post: Maria.Tholin@hylte.se 0345-181 73

2019-09-03

Samhällsbyggnadsnämnden
2019 SBN0264

Ärendebeskrivning - Svar motion Microplaster

1. Att Hylte kommun genast inför ett inköpsförbud av hygien/rengöringsartiklar som innehåller microplaster.

De lagar som reglerar offentlig upphandling är flera och reglerar på vilket sätt det offentliga ska göra sina upphandlingar. Inköp av städ/hygienartiklar regleras i lag (2016:1145) om offentlig upphandling samt i tillhörande förordning.

Ett omedelbart inköpsstopp skulle innebära att kommunen bryter det avtal som finns med den upphandlade leverantör av städartiklar som är nu gällande. En leverantör som anser att den har skadats ekonomiskt av att en upphandlande myndighet brutit mot upphandlingslagstiftningen kan kräva skadestånd och väcka talan i domstol.

Dock är den offentliga upphandlingen ett instrument och ett styrmedel att nå uppsatta mål och att ta miljöhänsyn i upphandlingen bidrar till att nå tex nationella miljö kvalitetsmål.

Mot bakgrund av ovan är det inte görligt att genast införa ett inköpsförbud av upphandlade hygien/rengöringsartiklar som i huvudsak använd inom lokalvård, kostorganisation och i omsorgsverksamheterna i kommunen.

Det är dock möjligt i samband med nästa upphandling av den typen av artiklar att ta beslut om vilken kravställning som ska gälla för kommunens kommande inköp av liknade artiklar.

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås avslå motionen.

2. Att Samhällsbyggnadsnämnden ges i uppdrag att ta fram förslag på hur vi kan anpassa avloppsreningsverken för att minimera utsläpp av microplaster i våra vattendrag

Microplasters förekomst i miljö har uppmärksamats de senaste åren och mycket forskning och förslag på lagstiftande åtgärder pågår både internationellt och i Sverige i frågan.

Naturvårdsverket, som har regeringen uppdrag att samordna kunskap/forskning och förslå regeringen åtgärder, framlägger i sin redovisning till regeringen, **Microplaster i miljön år 2019**¹ både en redovisning av kunskapsläget, vilka områden som behöver studeras ytterligare samt åtgärdsförslag som syftar till minskad spridningen av microplast i vår vattenmiljö.

Naturvårdsverket har i tidigare redovisning, från 2017 listat de största *landbaserade* utsläppskällorna och viktigast spridningskällorna. Konstgräs och tvättvatten hanteras inom naturvårdsverkets uppdrag, övriga utreds bland annat inom Statens väg och transportforskningsinstitut (VTI) samt Transportstyrelsen.

Naturvårdsverket föreslår att åtgärderna som skall prioriteras rör slitage av däck, vägbeläggningar och -färg, konstgräsplaner, **industriell produktion** och hantering av primärplast, tvätt av syntetfibrer och nedskräpning.

Textiltvätt – i våra hem och kommersiell verksamhet

En av de större källorna till mikroplastutsläpp är tvätt av syntetiska textilier, både i hushållen och i tvätterier, d.v.s. kommersiell verksamhet. Avloppsvattnet från tvätten går i de allra flesta fallen till kommunens avloppsreningsverk och utgör där en stor del av mikroplastbelastningen. Naturvårdsverket framhåller i sin rapport att genom uppströmsarbetet, dvs. att **minska utsläppen direkt i tvättvattnet** från hushåll och tvätterier kan åtgärder sättas in där de är mest effektiva.

Uppströmsarbete innebär att vi arbetar för att stoppa miljögifter och skräp redan vid källan, så att det aldrig hamnar i vårt vatten, inte ens i avloppsvattnet. Bäst är om miljögifter och skräp från hushåll och industrier inte kommer ut i avloppssystemet över huvud taget. Det är både billigare, miljövänligare och enklare än att rena vattnet.²

Enligt naturvårdsverkets rapport bedöms möjligheterna till ytterligare minskning av utsläppen från dessa källor som goda. Utsläpp av textilfibrer skulle kunna reduceras genom till exempel filter för utgående tvättvatten och krav på prestanda på tvättmaskiner och tvätterier. Det innebär att ansvaret föreslås bli ett sk producentansvar. De svenska reningsverken avskiljer i nuläget huvuddelen av all microplast, dock släpper reningsverken ut en viss andel microplast som inte kan avskiljas i ett traditionellt byggt reningsverk. Skulle det kommunala reningsverket fortsatt stå ensamt ansvarig för att rena inkommande vatten från microplast, både från hushåll och från kommersiell verksamhet, innebär det i sin tur behov av investeringar. Det skulle även innebära en förlust av en miljömässig vinst, om fokus i stället läggs på att rena avloppsvattnet vid källan, i enlighet med naturvårdsverkets rekommendation.

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås avslå motionen.

¹ Naturvårdsverket, NV 08867-17 2019-05-282

² <https://www.svensktvatten.se/fakta-om-vatten/avloppsfakta/uppstromsarbete>

Katarina Paulsson
Samhällsbyggnadschef

Maria Tholin
Utredare